

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Natuurmonumenten
T.a.v. de heer T. Wams, Directeur Natuurbeheer
Postbus 2166
3800 CD AMERSFOORT

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/Inv

Ons kenmerk
DGA-DAD / 34548425

Datum 31 augustus 2023
Betreft Reactie brief "aanpak Vogelgriep bij wilde vogels ook in 2023 nog onvoldoende"

Geachte heer Wams,

In uw brief d.d. 15 juni 2023 vroeg u, mede namens LandschappenNL, Dierenbescherming en Stichting Dierenlot, aandacht voor de aanpak van vogelgriep in wilde vogels. Concreet vraagt u mij om de veiligheidsregio's verantwoordelijk te maken voor het coördineren en structureren van de aanpak van vogelgriep bij wilde vogels, te zorgen voor een afgiftepunt voor kadavers bij (waterrijke) gemeenten, landelijk budget beschikbaar te stellen voor het monitoren, opruimen en afvoeren van zieke of dode vogels en een landelijke communicatiecampagne op te zetten. Hieronder zal ik verder op deze punten in gaan.

Vogelgriep is een hardnekkig virus en ik betreur hoeveel dieren hieraan zijn doodgegaan. Het is beleid om dode wilde vogels op te ruimen op plaatsen waar mensen en (huis)dieren gemakkelijk in contact kunnen komen met deze vogels. Daarnaast zou het opruimen van dode wilde vogels in sommige gevallen verspreiding binnen een kolonie kunnen beperken, bijvoorbeeld ten behoeve van soortenbescherming. Met het 'Intensiveringsplan preventie vogelgriep', dat ik 6 juli jl. naar de Tweede Kamer stuurde, werken de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en ik aan een verbeterde aanpak van vogelgriep. Daarin is te lezen dat de aanpak van vogelgriep in wilde dieren één van de drie pijlers binnen het plan vormt. Daarin zijn ook de adviezen van het deskundigenberaad zoönosen (DB-Z) meegenomen.

De veiligheidsregio's verantwoordelijk maken voor het coördineren en structureren van de aanpak

In het 'Landelijk platform vogelgriep in wilde dieren' werken de ministeries van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en Volksgezondheid, Welzijn en Sport samen met inhoudelijk betrokkenen, terreinbeheerders en veiligheidsregio's aan het verder verbeteren van regie, communicatie en kennis. Er is al een goede samenwerking met een aantal veiligheidsregio's binnen dit platform. Dit zijn de regio's waar de betrokken gemeenten en provincies gegeven de vogelgriepsituatie de betreffende veiligheidsregio's hebben gevraagd een coördinerende rol op te pakken, zoals Zeeland en Fryslân. Deze veiligheidsregio's hebben een vrijblijvend

advies voor de andere veiligheidsregio's voorbereid over de mogelijke netwerkende regie rol die een veiligheidsregio' kan spelen in de eigen regio. Dit advies is via de landelijke gremia van de veiligheidsregio's ingebracht. De veiligheidsregio's kunnen, indien zij dat opportuun achten, de regie nemen in het samenbrengen van het netwerk.

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

Ons kenmerk
DGA-DAD / 34548425

Afgiftepunt voor kadavers bij gemeente

Ik onderschrijf het belang van een goede afvoer van kadavers via Rendac. Rendac is het enige bedrijf dat kadavers kan vernietigen. Rendac-containers (groot en klein) kunnen door iedereen op een gewenst adres geplaatst worden, dat hoeft geen speciaal afvoerpunt te zijn. In een aantal gevallen kan en wil de gemeente de afvoer verzorgen in andere gevallen kan een terreinbeheerder dat zelf doen. Hiervoor zijn al grotendeels richtlijnen beschikbaar, maar de leidraad omgang met wilde vogels met vogelgriep¹ zal binnenkort aangevuld en verbeterd worden. Het protocol voor afvoer zal verder verduidelijkt worden. Daarnaast wordt gekeken of de adviezen ten aanzien van gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen verder verduidelijkt kunnen worden en meer kunnen aansluiten bij de praktijk. Ten aanzien van zieke wilde vogels komt er een aanvulling op het onderdeel "hoe om te gaan met zieke vogels in het kader van vogelgriep" en hierin is ook aandacht voor het opvangen van vogels en de risico's voor vogelopvangcentra. Ik laat mij daarbij adviseren door, wetenschappers en (ervarings)deskundigen in het veld.

landelijk budget beschikbaar te stellen voor het monitoren, opruimen en afvoeren van zieke of dode vogels

Bij de bestrijding van vogelgriep in gehouden vogels heb ik een plicht om besmette bedrijven te ruimen en veehouders daarvoor te vergoeden. Door het grote aantal besmette bedrijven zijn de bestrijdingskosten hoog opgelopen. Het elimineren van vogelgriep in wilde vogels is niet mogelijk. Ten aanzien van het opruimen van dode wilde vogels ben ik verantwoordelijk voor de landelijke structuur waarbinnen partijen het opruimen kunnen organiseren. Daarbij doe ik ook wat nodig is en binnen mijn mogelijkheden valt. Hieronder valt zeker niet alleen het testen van wilde vogels, maar ook het verbeteren van de landelijke regie, communicatie en kennis. Daarnaast verbeteren we de monitoring, bijvoorbeeld door het lanceren van de vogelgriepapp. Op 6 juli jl. heb ik het Intensiveringsplan preventie vogelgriep naar de Kamer gestuurd², de aanpak van vogelgriep in wilde dieren vormt één van de drie pijlers binnen dit plan.

Ik erken dat de grote sterfte onder wilde vogels veel inzet vraagt van terreinbeherende organisaties en dat dit leidt tot knelpunten. Het is beleid om dode wilde vogels op te ruimen op plaatsen waar mensen en (huis)dieren gemakkelijk in contact kunnen komen met deze vogels. Daarnaast zou het opruimen van dode wilde vogels in sommige gevallen verspreiding binnen een kolonie kunnen beperken, bijvoorbeeld ten behoeve van soortenbescherming. Ten aanzien van het opruimen van dode wilde vogels ben ik verantwoordelijk voor de landelijke structuur waarbinnen partijen het opruimen kunnen organiseren. Het verwijderen van karkassen is in eerste plaats een aangelegenheid van de eigenaar of beheerder van een terrein. Ik zal verkennen of en hoe ik bij kan dragen aan knelpunten in situaties met grote aantallen dode wilde vogels in een gebied, die

¹ [Leidraad omgang met wilde vogels met vogelgriep | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)

² Kamerbrief met kenmerk 2023Z13298, verstuurd op 6 juli 2023.

opgeruimd moeten worden vanuit potentieel zoönotische risico's, en/of waar het belangrijk is voor de soortenbescherming. Dit is een complex vraagstuk, waarover ik met betrokken partijen in gesprek ben. Samen verduidelijken we wanneer dode vogels opgeruimd moeten worden. Daarnaast verkennen we in welke gevallen er sprake is van knelpunten en welke oplossingen daarbij mogelijk zijn. De beheerder of eigenaar van een terrein blijft in eerste plaats de aangewezen partij om kadavers van hun land te verwijderen. Binnen het landelijk platform vogelgriep in wilde dieren zal ik u een terugkoppeling geven van deze verkenning.

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

Ons kenmerk
DGA-DAD / 34548425

Een landelijke communicatiecampagne

Er wordt gewerkt aan doelgroepgerichte communicatie om het blootstellingsrisico aan bronnen van vogelgriep te beperken. Deels is middels het Nationaal actieplan versterken zoönosenbeleid al ingezet op doelgroepgerichte communicatie. Diverse acties vanuit dit plan zijn reeds opgepakt en worden op "zoönosegeletterdheid" voor specifieke doelgroepen zoals dierenartsen en dierenhulpverleners uitgewerkt. Er wordt in het kader van de zoönosegeletterdheid onder andere een cursus opgezet voor medewerkers van wildopvangorganisaties. Deze cursus is bedoeld om de herkenning van mogelijke zoönosen te vergroten. Daarnaast gaat de cursus over kennis van preventieve maatregelen, zoals adequaat gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen, procedures voor omgaan met zieke dieren, en melden en opsturen van dode dieren voor diagnostiek. Hier zal vogelgriep goed onder de aandacht worden gebracht. Er wordt gewerkt aan het verbeteren van de bewustwording van zorgverleners, zodat zij patiënten met luchtwegklachten vragen naar mogelijke blootstelling aan zieke of dode vogels of andere dieren. Dit valt ook deels binnen het traject dat al loopt vanuit het Nationaal actieplan versterken zoönosenbeleid. Het is belangrijk dat mensen, die in contact kunnen komen met besmette dieren, zich goed beschermen. De communicatie daarover naar de partijen betrokken bij het opruimen van dode wilde dieren wordt geïntensiveerd. Momenteel is een algemene publiekscampagne niet aan de orde omdat het risico voor de algemene bevolking laag is; indien nodig kan echter snel worden opgeschaald.

Ik hoop dat ik u hiermee laat zien dat ik de aanpak van vogelgriep ook in wilde dieren een prioriteit vind. Samen werken we steeds meer aan een invulling van die aanpak. Onder andere Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, LandschappenNL, Dierenbescherming en Stichting Dierenlot, zijn daarin gewaardeerde partners.

Met vriendelijke groet,

Piet Adema
Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit